

چکیده آمار تجارت خارجی بخش کشاورزی و صنایع غذایی

در هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۷

و مقایسه آن با مدت مشابه سال های قبل

این گزارش که با بهره برداری، پردازش و تحلیل اطلاعات بخش کشاورزی و صنایع غذایی داده های آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران بدست آمده است برای اطلاع رسانی به فعالان اقتصادی و پژوهشگران ارائه می گردد. اطلاعات ماهانه سال جاری با داده های مدت مشابه شش سال گذشته (سالهای ۹۰ الی ۹۶) مقایسه شده است و در آن واردات محصولات اساسی کشاورزی و صنایع غذایی، صادرات محصولات عمده کشاورزی و صنایع غذایی و تراز تجاری هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۷ و مدت مشابه سال های قبل نیز قید گردیده است.

❖ صادرات:

در هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۷، میزان صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی ۴۰۹۳ هزار تن و به ارزش ۳۷۲۳ میلیون دلار می باشد که از نظر وزن ۶,۱ درصد و از نظر ارزش ۱۳,۷ درصد کل صادرات کالاهای غیر نفتی کشور را به خود اختصاص داده است. میزان ارزش صادرات هفت ماهه نخست سال ۹۷ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲۳ درصد افزایش داشته و در مقایسه با کلیه سالهای قبل از آن بالاترین رقم بوده است.

اقلام عمده صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی شامل انواع میوه های درختی به ارزش ۷۴۰ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۹,۹ درصد، انواع سبزیجات و محصولات جالیزی^۱ به ارزش ۶۵۷ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۷,۶ درصد، شیر و فرآورده های آن به ارزش ۳۸۱ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۰,۲ درصد، زعفران ۱۷۹ میلیون دلار و سهم ارزشی ۴,۸ درصد و ماهی به ارزش ۱۳۷ میلیون دلار و سهم ارزشی ۳,۷ درصد از کل ارزش صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی بوده است. بیشترین میزان صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی (از نظر ارزش) به کشور های عراق، افغانستان، امارات متحده عربی، پاکستان، هند، چین، کویت، فدراسیون روسیه، ترکمنستان و ترکیه صورت گرفته که به ترتیب ۴۱,۶، ۱۴,۲، ۷,۸، ۶,۹، ۳,۳، ۳,۲، ۳، ۳، ۲,۴ و ۲,۴ درصد می

^۱ شامل: سیب زمینی، پیاز و موسیر، گوجه فرنگی، انواع کاهو، کلم و سایر سبزیجات تازه و یا خشک کرده و همچنین هندوانه، خیار و خربزه می باشد.

باشد که در مجموع ۸۷ درصد کل ارزش صادرات بخش کشاورزی کشورمان را بخود اختصاص داده اند (جدول ۱). متوسط قیمت هر تن کالاهای صادراتی بخش کشاورزی ۹۰۹,۶ دلار بوده که در مقایسه با متوسط قیمت هر تن کالاهای صادراتی غیر نفتی کشور (۴۰۴ دلار) ۱۲۵ درصد بیشتر است. متوسط ارزش گمرکی هر دلار محصولات کشاورزی و صنایع غذایی صادراتی در هفت ماهه نخست سال ۹۷، ۴۱۹۵۲ ریال لحاظ گردیده است.

جدول ۱- سهم کشورهای عمده از صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی ایران در هفت ماهه نخست سال

۱۳۹۷

کشور	عراق	افغانستان	امارات متحده عربی	پاکستان	هند	چین	کویت	فدراسیون روسیه	ترکمنستان	ترکیه
سهم (%)	۴۱,۴	۱۴,۲	۷,۸	۶,۹	۳,۳	۳,۲	۳	۳	۲,۴	۲,۴

❖ واردات:

میزان واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی در هفت ماهه نخست سال ۹۷، ۱۱۰۳۸ هزار تن با ارزش ۶۰۴۸ میلیون دلار بوده که به ترتیب از نظر وزن ۵۸,۳ درصد و از نظر ارزش ۲۳ درصد کل واردات کشور را شامل می شود. میزان ارزش واردات ۶,۶ درصد کمتر از مدت مشابه سال قبل و در مجموع ۹,۳ درصد کمتر از میانگین سالهای برنامه پنجم توسعه بوده است.

اقدام عمده وارداتی محصولات کشاورزی و صنایع غذایی در هفت ماهه نخست سال ۹۷، شامل ذرت ۱۱۱۹ به ارزش میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۸,۵ درصد، برنج به ارزش ۹۹۰ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۶,۴ درصد، دانه سویا به ارزش ۷۹۰ میلیون دلار و سهم ارزشی ۱۳,۱ درصد، روغن نباتی به ارزش ۵۳۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۸,۸ درصد، گوشت قرمز به ارزش ۴۴۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۷,۳ درصد، کنجاله دانه های روغنی به ارزش ۳۰۶ میلیون دلار و سهم ارزشی ۵,۱ درصد، جو به ارزش ۲۷۲ میلیون دلار و سهم ارزشی ۴,۵ درصد و انواع میوه به ارزش ۲۶۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۴,۳ درصد از کل ارزش واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی بوده که در مجموع ۷۸ درصد ارزش واردات بخش کشاورزی را شامل می شوند. متوسط قیمت هر تن کالاهای وارداتی این بخش در هفت ماهه نخست سال ۹۷، ۵۴۸ دلار می باشد، که در مقایسه با متوسط قیمت هر تن کالاهای وارداتی کل کشور (۱۳۹۰ دلار) ۶۰,۶ درصد کمتر است. متوسط ارزش گمرکی هر دلار محصولات کشاورزی و صنایع غذایی وارداتی ۴۲۴۸۲ ریال لحاظ گردیده است.

کشورهای عمده طرف معامله از نظر ارزش واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی از آنها به ترتیب شامل هند ۹۴۱، سوئیس ۸۷۷، امارات متحده عربی ۵۷۸، سنگاپور ۴۷۵، هلند ۴۱۹، انگلستان ۴۱۳، ترکیه ۲۶۷، برزیل

۲۶۶، فدراسیون روسیه ۲۴۱ و پاکستان ۱۷۸ میلیون دلار بوده که سهم ارزشی هر یک از کشورهای فوق الذکر از کل ارزش واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی به ترتیب ۱۵,۶، ۱۴,۵، ۹,۶، ۷,۹، ۶,۹، ۶,۸، ۴,۴، ۴,۴ و ۲,۹ درصد بوده و در مجموع حدود ۷۷ درصد کل ارزش واردات کشورمان را به خود اختصاص داده اند (جدول ۲).

جدول ۲- سهم کشورهای عمده از واردات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی ایران در هفت ماهه نخست سال

۱۳۹۷

کشور	هند	سوئیس	امارات متحده عربی	سنگاپور	هلند
سهم (%)	۱۵,۶	۱۴,۵	۹,۶	۷,۹	۶,۹
کشور	انگلستان	ترکیه	برزیل	فدراسیون روسیه	پاکستان
سهم (%)	۶,۸	۴,۴	۴,۴	۴	۲,۹

❖ تراز تجاری:

تراز تجاری محصولات کشاورزی و صنایع غذایی در هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۷، ۲۳۲۵- میلیون دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲۱ درصد بهبود یافته است (ارزش صادرات ۲۳ درصد افزایش و ارزش واردات ۶,۶ درصد کاهش داشته است) کسری تراز تجاری هفت ماهه نخست سال ۹۷ نسبت به میانگین سالهای برنامه پنجم (۳۰۳۸- میلیون دلار)، ۲۳,۵ درصد بهبود داشته است.

❖ نهاده های کشاورزی

• آفتکش های شیمیایی

در هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۷، جمعاً ۶۴۰۵ تن آفتکش بصورت آماده مصرف و ۶۲۵۷ تن بصورت تکنیکال وارد کشور گردیده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، آفتکش های آماده مصرف ۲۶,۲ درصد کاهش نشان میدهد و تکنیکال ها معادل سال قبل می باشد و در مجموع با تبدیل آفتکش های تکنیکال به آماده مصرف (با اعمال ضریب تبدیل ۲,۵) میتوان نتیجه گرفت که در هفت ماهه نخست سال ۹۷ مقدار واردات آفتکش ها نسبت به مدت مشابه سال قبل ۹,۴ درصد کاهش دارد و در این رابطه سهم کاهش قارچ کش ها حدود ۳۰ درصد و حشره کش ها ۳,۳ درصد بوده و علف کش ها معادل مدت مشابه سال قبل می باشد.

کل ارزش آفتکش های وارداتی در هفت ماهه نخست سال ۹۷ معادل ۱۰۵ میلیون دلار بوده که تقریباً معادل مدت مشابه سال قبل می باشد.

• کودها

کل واردات کودها در هفت ماه نخست سال ۱۳۹۷، ۱۹۰ هزار تن با ارزش ۱۰۷ میلیون دلار بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزنی ۱۹,۵ درصد و از نظر ارزش ۷,۸ درصد کاهش نشان می دهد. در بین انواع کود های وارداتی به ترتیب کودهای میکرو ۵۳ درصد، کودهای ازته حدود ۳۷ درصد و فسفره حدود ۳۶ درصد از نظر مقدار نسبت به مدت مشابه سال قبل کاهش داشته اند؛ لیکن کود های پتاسه و NPK به ترتیب با افزایش ۲۴,۳ درصدی و ۴,۳ درصدی روبرو بوده اند.

• بذر

در مجموع کل واردات بذر و سایر اندام های تکثیر شونده گیاهی در هفت ماه نخست سال ۱۳۹۷، ۵۳۱۸ تن با ارزش حدود ۶۹ میلیون دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل از نظر وزنی ۵۷,۳ درصد و از نظر ارزش ۲۴,۲ درصد کاهش نشان میدهد از بین بذور مهم مقدار واردات بذر سبزیجات با کاهش ۱۳۰ درصدی، بذر ذرت با کاهش ۳۸ درصدی و بذر چغندر قند با کاهش ۵,۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه بوده، لیکن بذر سیب زمینی ۳۵ درصد افزایش داشته است.

❖ میزان بارندگی:

طی مهر ماه گذشته میزان بارندگی ۱۰,۲ میلیمتر بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۱۹ درصد افزایش و در مقایسه با بلند مدت (۵۰ ساله) نیز ۳۶ درصد افزایش داشته است.

گردآورندگان:

عبدالرحیم خسروی - روجا کیان پور